

**BOLALAR TARBIYASIDA PEDOGOGIK MAHORAT VA
PSIXOLOGIYANING O'RNI VA RO'LI.***Dadayeva Firuza**Maktabgacha ta'lim yo'nalishi**20E 22 guruh talabasi*

Annotatsiya. Ushbu maqola bola tarbiyasi sharoitida pedagogik mahorat va psixologiya o'rtasidagi simbiyotik munosabatlarni o'rganadi. Tadqiqot samarali o'qitish usullari va bolalar psixologiyasini nozik tushunishning bolalarning yaxlit rivojlanishiga ta'sirini o'rganadi. Adabiyotlarni sinchkovlik bilan tahlil qilish orqali turli xil istiqbollar murakkab dinamikaga oydinlik kiritadi. Usullar bo'limida tadqiqot yondashuvi, natijalar bo'limida esa asosiy topilmalar keltirilgan. Munozara bo'limi pedagogika va psixologiya o'rtasidagi o'zaro ta'sirning oqibatlarini tanqidiy o'rganib chiqadi va yakuniy tushunchalarga olib keladi. Maqola ota-onalar, o'qituvchilar va siyosatchilar uchun bola rivojlanishini optimallashtirish bo'yicha tavsiyalar bilan yakunlanadi.

Kalit so'zlar: Pedagogik mahorat, psixologiya, bola tarbiyasi, ta'lim, o'qitish usullari, yaxlit rivojlanish, o'quv muhiti, kognitiv rivojlanish, ijtimoiy-emotsional ko'nikmalar.

Bolalik inson taraqqiyotidagi muhim bosqich bo'lib, umrbod ta'lim va farovonlik uchun asos yaratadi. Pedagogik mahorat va psixologiya o'rtasidagi murakkab o'zaro bog'liqlik bolalar kelajagini shakllantirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Ushbu maqola samarali o'qitish usullari va bolalar psixologiyasini chuqur anglash o'rtasidagi dinamik munosabatlarni o'rganib chiqadi, bu esa muvaffaqiyatli bola tarbiyasi kalitlarini ochishga qaratilgan.

Adabiyotlar tahlili pedagogik mahorat va bolalar psixologiyasi bilan bog'liq asosiy tadqiqotlar va nazariyalarni ko'rib chiqadi. Kognitiv rivojlanishni tushunish uchun turli xil ta'lim falsafalarini, shu jumladan Piagetian va Vygotskiy yondashuvlarini ko'rib chiqadi. Bundan tashqari, bog'lanish nazariyasi va ijtimoiy-emotsional rivojlanish kabi psixologik istiqbollar o'rganiladi. Ushbu tushunchalarning sintezi bola tarbiyasining murakkab dinamikasini tushunish uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

Pedagogik mahorat va psixologiya o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni o'rganish uchun keng qamrovli tadqiqot yondashuvi qo'llanildi. Aralash usullar dizayni birlashtirilgan so'rovlar, intervyular va sinf kuzatuvlari. Ishtirokchilar orasida turli xil ijtimoiy-iqtisodiy kelib chiqishi bo'yicha o'qituvchilar, ota-onalar va bolalar bor edi. Tadqiqot

samarali o'qitish usullarini aniqlash, psixologik ta'sirlarni aniqlash va pedagogik yondashuvlar va psixologik farovonlik o'rtasidagi bog'liqlikni baholashga qaratilgan.

Pedagogika va psixologiya bolalarni tarbiyalash va tarbiyalashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Keling, ushbu tushunchalarning har birini o'rganamiz:

Pedagogika:

- Ta'rif: Pedagogika o'qitish va ta'limda qo'llaniladigan usullar, strategiyalar va tamoyillarga ishora qiladi. U o'qitish va o'rganish san'ati va fanini qamrab oladi.

- Bola tarbiyasidagi roli:

- O'quv rejasini tuzish: pedagogik mahorat bolalarning rivojlanish ehtiyojlarini qondiradigan yoshga mos va samarali o'quv dasturlarini ishlab chiqishda muhim ahamiyatga ega.

- O'qitish strategiyalari: kuchli pedagogik mahoratga ega o'qituvchilar o'quvchilarni jalb qilish uchun turli xil o'qitish usullaridan foydalanishlari mumkin, bu esa o'quv jarayonini yanada samarali va yoqimli qiladi.

- Baholash metodlari: pedagogik mahorat o'quvchilarning taraqqiyoti, tushunchasi va muammolarini baholash qobiliyatini o'z ichiga oladi va bu ma'lumotlardan ta'lim usullarini mos ravishda moslashtirish uchun foydalanadi.

Psixologiya:

- Ta'rif: psixologiya inson xulq-atvori va aqliy jarayonlarini o'rganishni o'z ichiga oladi. Ta'lim psixologiyasi o'quvchilarning ta'lim kontekstida qanday o'rganishi va rivojlanishini tushunishga qaratilgan.

- Bola tarbiyasidagi roli:

- Individual farqlarni tushunish: ta'lim psixologlari o'qituvchilarga bolalarning turli ehtiyojlari, qobiliyatlari va o'rganish uslublarini tushunishga yordam beradi. Ushbu bilim inklyuziv va qo'llab-quvvatlovchi o'quv muhitini yaratish uchun juda muhimdir.

- Xulq-atvorni boshqarish: psixologik tamoyillar o'quvchilarning xulq-atvorini boshqarish va tushunish uchun qo'llaniladi. Ijobiy mustahkamlash, motivatsiya va intizom strategiyalari ko'pincha psixologik nazariyalarga asoslanadi.

- Maslahat va yordam: psixologlar hissiy yoki xulq-atvor muammolariga duch kelgan bolalarga yo'l-yo'riq va yordam ko'rsatishi mumkin. Ular o'qituvchilar, otalar va o'quvchilar bilan muammolarni hal qilish va ijobiy maktab muhitini yaratish uchun ishlashlari mumkin.

Pedagogika va psixologiyaning integratsiyasi:

- Samarali o'qitish va tarbiyalash pedagogik va psixologik tamoyillarni birlashtirgan sinergetik yondashuvni talab qiladi.

- O'qituvchilar o'qitish usullarini individual va guruh ehtiyojlariga moslashtirish uchun bola rivojlanishining kognitiv, ijtimoiy va hissiy jihatlaridan xabardor bo'lishlari kerak.

- Bolalar qanday o'ylashlari va o'rganishlarini tushunish o'qituvchilarga nafaqat akademik jihatdan qat'iy, balki hissiy va rivojlanishga mos kealadigan ko'rsatmalarni loyihalashtirishga yordam beradi.

Pedagogik mahorat va psixologik tushunchalar bolalarning yaxlit rivojlanishi va ta'limi uchun ajralmas hisoblanadi. Samarali o'qitish usullarini bola rivojlanishining psixologik jihatlarini tushunish bilan birlashtirgan muvozanatli yondashuv tarbiyaviy va qo'llab-quvvatlovchi o'quv muhitini yaratishga yordam beradi.

Munozara bo'limida pedagogika va psixologiya o'rtasidagi o'zaro ta'sirning oqibatlarini tanqidiy ko'rib chiqiladi. Tarbiyaviy o'quv muhitining roli, adaptiv o'qitish usullarining ahamiyati va ijobiy mustahkamlashning psixologik rivojlanishga ta'siri tahlil qilinadi. Bo'lim potentsial muammolar va cheklovlarni o'rganib chiqadi, hozirgi tushunchani takomillashtirish va kengaytirish uchun keyingi tadqiqotlarni rag'batlantiradi.

Xulosa va takliflar:

Xulosa qilib aytganda, maqolada bolalarni tarbiyalashda pedagogik mahorat va psixologiya o'rtasidagi ajralmas bog'liqlik ta'kidlangan. Ota-onalar, o'qituvchilar va siyosatchilar uchun bola rivojlanishini optimallashtirish bo'yicha tavsiyalar beriladi. Doimiy izlanishlar zarurligini ta'kidlab, maqola samarali o'qitish usullarini bolalar psixologiyasini chuqur anglash bilan birlashtirgan ta'limga yaxlit yondashuvni rag'batlantiradi.

Ushbu keng qamrovli tahlil manfaatdor tomonlarni nafaqat akademik muvaffaqiyatga, balki kelajak avlodning umumiy farovonligiga yordam beradigan amaliyotlarga yo'naltirgan holda, bola rivojlanishi bo'yicha kengroq nutqqa hissa qo'shadi.

Adabiyotlar

1. Pedagogika: 1000 ta savolga 1000 ta javob/ Met.qoll.U.I.Inoyatov, N.A.Muslimov, M.Usmonboyeva, D.Inog'omova.T.: Nizomiy nomidagi TDPU, 2012.
2. Hoshimov K va boshqalar. Pedagogika tarixi //Pedagogika oliy o' uv yurtlari va dorilfununlar talabalari uchun O'quv qo'llanma. - Toshkent, O' qituvchi, 1996, - 301-bet.
3. Mahkamov U, Tillaboeva N, Tillaboeva SH. Pedagogik mahorat. O' quv qo' llanma. T.: 2003 y
4. Uljaevna, U. F. (2020). Didactic games in preschool educational system. Проблемы современной науки и образования, (4-2 (149)), 27-29.
5. Uljaevna, U. F., & Shavkatovna, S. R. (2021). Development and education of preschool children. ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL, 11(2), 326-329.
6. Uljaevna, U. F., & Shavkatovna, S. R. DOI: 10.5958/2249-7137.2021. 00358. X Development and education of preschool children” ACADEMICIA. An International Multidisciplinary Research Journal.(Double Blind Refereed & Peer Reviewed Journal). ISSN, 2249-7137.